

Optimalizační úlohy

1 Máme čtvercový kus plechu o straně a , z něhož chceme udělat hranatou nádobu. V rozích odřežeme čtyři čtverečky, načež čtyři postranní části ohneme nahoru a spojíme. Jak vysokou máme nádobu udělat, chceme-li, aby měla co největší objem?

2 Z válcového kmene chceme vytesat trám obdélného průřezu tak, aby měl co největší nosnost. Jaký má být poměr stran, je-li nosnost úměrná součinu šířky a čtverce výšky trámu?

3 Jaký tvar má mít bazén s čtvercovým dnem, aby se při zadaném objemu spotřebovalo co nejméně materiálu na vyzdění dna a stěn?

4 Jaký tvar má mít válec, aby měl při zadaném objemu co nejmenší povrch?

5 Jakou největší část plochy půlkruhu může zabírat obdélník, který je do něj vepsán?

6 Do jaké výšky máme pověsit lampu nad střed kruhového stolu o poloměru r , chceme-li, aby byla na kraji stolu co možná největší intenzita osvětlení? Intenzita je v každém bodě stolu rovna $\frac{k \sin \varphi}{r^2}$, kde φ je úhel mezi dopadajícími paprsky a deskou stolu, r je vzdálenost daného bodu od lampy a k je konstanta úměrnosti.

7 Mějme železnici vedoucí ze severu na jih, která končí v Horní Dolní. O kus dál je fabrika, která je od železnice vzdálena o a kilometrů a je o b kilometrů severněji než Horní Dolní. Pod jakým úhlem máme z fabriky postavit přípojku k železnici, pokud chceme, aby přeprava z fabriky do Horní Dolní vyšla co nejlevněji? Přeprava po přípojce stojí p zlatáků za kilometr, po původní železnici q zlatáků na kilometr ($p > q$).

8 Ze silnice o šířce a odbočuje pod pravým úhlem menší silnička o šířce b . Jaká je největší délka vozidla, které se na odbočce dokáže vytočit, aniž by opustilo vozovku?

9 Z kruhu o poloměru r vyřízneme výseč se středovým úhlem φ a rovné části slepíme k sobě, takže vznikne kornout. Jaký má být středový úhel, aby byl objem výsledného kornoutu co největší? (**Nápověda:** Výseč má obvod φ (nepočítáme-li části, které se později slepí). Z tohoto obvodu se po slepení stane obvod podstavy kužele.)